

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/88/2023
Identifikačné číslo spisu:	8114224041
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8114224041.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore v spore žalobkyne H. Š., nar. XX. Q. XXXX, X., Q. XX, právne zastúpenej advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, Svidník, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanej Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, právne zastúpenej Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Poprad, Námestie sv. Egídia 93, IČO: 44 250 029, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13C/164/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. októbra 2022 sp. zn. 20Co/46/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 337,85 eura do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá. Náhradu trov konania stranám nepriznáva.“

1.1. Žalobkyňa sa domáhala, aby súd vydal rozsudok, ktorým by rozhodol o povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 337,85 eura, zároveň určil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluvných dojednaniach k zmluve č. 7112304474: bod 15.22 „klient súhlasí s tým, aby všetky jeho hovory s call centrom spoločnosti boli nahrávané a uchovávané po dobu 10 rokov po uskutočnení hovoru a v prípade potreby použité ako dôkaz v súdnom alebo arbitrážnom konaní“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a uložil povinnosť nahradiť trovy konania. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu vyjadreného v tejto veci, ktorým je súd prvej inštancie viazaný, keďže z ďalšieho dokazovania nevyplývuli nové skutočnosti, žalobkyňa sa o skutočnosti, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil, podľa jej tvrdení „dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v mesiaci máj 2014, ktoré má k dispozícii rozhodnutia súdov, kde bolo konštatované, že takéto zmluvy sú bezúročné a bez poplatkov“, a súčasne právny predchodca žalovanej vedel, že spotrebiteľke predkladá zmluvu, ktorá neobsahuje všetky podstatné náležitosti, v dôsledku absencie ktorých bude poskytnutý úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov a pre prípad, že sa tak stane, bol s tým uzročený.

Poukázal na názor odvolacieho súdu, z ktorého vyplýva, že žalovaný mal nárok len na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov vo výške pôžičky 1.689,24 eura. Výžadovaním a prijatím platieb vo výške 2.027,09 eura, ktoré mu žalobkyňa celkovo uhradila, sa tak žalovaný v rozsahu rozdielu celkových úhrad a sumy pôžičky na jej úkor úmyselne bezdôvodne obohatil. Keďže žaloba na vydanie bezdôvodného obohatenia poskytnutého na základe zmluvy zo dňa 21. novembra 2007 bola v tomto prípade podaná dňa 02. septembra 2014, teda skôr ako uplynula (objektívna) desaťročná premĺčacia doba na vydanie plnenia z úmyselného bezdôvodného obohatenia počítaná od úhrad na základe zmluvy z roku 2007, ako aj pred uplynutím (subjektívnej) dvojročnej premĺčacej doby počítanej od mesiaca máj 2014, kedy sa žalobkyňa podľa právneho názoru odvolacieho súdu dozvedela o skutočnosti, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa, námietka premĺčania nároku vznesená žalovaným v zmysle záverov odvolacieho súdu nebola dôvodná. Z týchto dôvodov žalobe v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia 337,85 eura vyhovel.

1.2. Žalobkyňa sa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v zmluvných dojednaniach k zmluve č. 7112304474: bod 15.22 v znení: „klient súhlasí s tým, aby všetky jeho hovory s call centrom spoločnosti boli nahrávané a uchovávané po dobu 10 rokov po uskutočnení hovoru a v prípade potreby použité ako dôkaz v súdnom alebo arbitrážnom konaní“. Uzavrel, že pre záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa vyžaduje zistenie toho, že právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce z napadnutej zmluvnej podmienky je nevýhodnejšie než by mu vyplývalo z nejakého vnútroštátneho práva, resp. že je v rozpore s ním, a že toto znevýhodnenie je zároveň značné. Ako vyplýva z rozsudku SD EÚ C-226/12, tak z hľadiska „značnej nerovnováhy“ by malo ísť na základe zmluvnej podmienky buď o výdavky, ktoré majú na spotrebiteľa značný ekonomický vplyv (vzhľadom na hodnotu transakcie), alebo znamenať dostatočne závažné narušenie jeho právneho postavenia, v ktorom sa nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov. V danom prípade však súd pri napadnutom ustanovení o nahrávaní hovorov s call centrom, vzhľadom na nedostatok konkrétnych tvrdení žalobcu a všetky vyššie konkrétne okolnosti zmluvy (uvedené v bode 31. tohto odôvodnenia), nezistil také skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že by toto ustanovenie, so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy (§ 53 ods. 12 OZ) mali spôsobovať nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktorú by zároveň bolo možné kvalifikovať ako značnú (čo sú v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ nevyhnutné kvalifikačné znaky neprijateľnosti zmluvných podmienok), a preto žalobu v tejto časti zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovanej rozsudkom z 27. októbra 2022 sp. zn. 20Co/46/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku, v prevyšujúcej časti ho zmenil tak, že učil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluvných dojednaniach k zmluve č. 7112304474: bod 15.22 „klient súhlasí s tým, aby všetky jeho hovory s call centrom spoločnosti boli nahrávané a uchovávané po dobu 10 rokov po uskutočnení hovoru a v prípade potreby použité ako dôkaz v súdnom alebo arbitrážnom konaní“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

2.1. Pokiaľ sa týka otázky premĺčania, odvolací súd poukázal na svoj názor vyslovený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, poukazujúc tiež na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/268/2021 zo dňa 28. februára 2022, na danú vec aplikoval 10-ročnú objektívnu premĺčaciu dobu (bez skúmania zavinenia), ktorá začala plynúť vznikom bezdôvodného obohatenia (kedy už začala žalobkyňa plniť nad rámec poskytnutej základnej sumy). Nakoľko úverová zmluva medzi stranami sporu bola uzavretá dňa 21. novembra 2007 a žaloba bola podaná dňa 02. septembra 2014 je zrejmé, že táto bola podaná v 10-ročnej objektívnej premĺčacej dobe. Pokiaľ sa týka otázky bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru, zmyslom a účelom úpravy spotrebiteľských vzťahov je dosiahnuť pravdivé informovanie spotrebiteľa o poskytnutom úvere, a to v čase uzatvorenia zmluvy. Odvolací súd poukázal na absenciu údajov o výške úroku (§ 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“). Údaj o výške úroku musí byť spotrebiteľovi známy najneskôr v čase, kedy vstupuje do zmluvného vzťahu (v predmetnom prípade teda dňa 21. novembra 2007). V opačnom prípade by sa minulo účinku ust. § 4 ZoSÚ účinného v rozhodnom čase, ktorého cieľom bolo

zabezpečiť, aby bol spotrebiteľ v potrebnom rozsahu informovaný o základných skutočnostiach týkajúcich sa zmluvného vzťahu už v čase jeho vzniku. Vzhľadom na absenciu náležitosti podľa § 4 ods. 5 ZoSÚ, nemohol žalovaný od žalobkyne žiadať úroky ani poplatky, ktoré nie sú uvedené v predmetnej zmluve.

2.2. Pokiaľ sa týka určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky odvolací súd uvádza, že ust. § 298 ods. 1 CSP je vyhradená nielen právomoc, ale uložená povinnosť (bez ohľadu na skutočnosť, či sa neprijateľnosti zmluvnej podmienky spotrebiteľ osobitne dovoľával, resp. či si z tejto podmienky dodávateľ uplatňoval konkrétne plnenia) vo výroku rozsudku judikovať aj neprijateľnú zmluvnú podmienku napĺňajúcu znaky § 53 ods. 1 alebo ods. 4 Občianskeho zákonníka (predstavuje svojou povahou zákonodarcom definovaný, neuzavretý výpočet zmluvných podmienok, ktorý sa môže priebežne dopĺňať, ktorý môžu svojou judikatúrnou činnosťou rozširovať súdy v spotrebiteľských sporoch). Na rozdiel od okresného súdu, odvolací súd, vychádzajúc z generálnej prezumpcie, zastáva názor, že pokiaľ banka nepreukázala opak spočívajúci v založení nižšej úrovne, resp. miery nerovnováhy, tak dotknutá zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - žalobkyne. Navyše so zreteľom na znenie zmluvnej podmienky je práve pomocou aj vyhodnotenia dosahu účinkov a právnych následkov na spotrebiteľa možno stanoviť mieru zásahu zmluvným dojednaním do postavenia spotrebiteľa a identifikovať tak značnú nerovnováhu 10-ročná dispozícia dodávateľa s biometrickými údajmi len pre dôkaznú potrebu dodávateľa jednoznačne vyvoláva značné, závažné účinky a zásah do práv žalobkyne. Autentifikácia pomocou hlasového rozpoznávania slúži okrem iného aj na to, aby zákazník mohol používať tento spôsob autentifikácie, musí najskôr kontaktovať inštitúciu a požiadať o nahratie hlasovej vzorky. Následne môže byť zákazník overený na základe svojho hlasu a môže požadovať informácie od svojej inštitúcie alebo vykonávať finančné transakcie. Vzťah biometrických údajov - hlasová biometria a GDPR indikuje významne závažne chránenú oblasť biometrie spotrebiteľa, čo bez individuálneho súhlasu a bez preukázateľného zrozumiteľného poučenia spotrebiteľa o použití jeho biometrických údajov a navyše s uchovávaním na dobu 10 rokov len na prospech unesenia dôkazného bremena banky je bez akýchkoľvek pochybností neprijateľnou podmienkou. Odvolací súd preto uzavrel, že zmluvná podmienka uvedená v zmluvných dojednaniach k predmetnej zmluve bod 15.22 „klient súhlasí s tým, aby všetky jeho hovory s call centrom spoločnosti boli nahrávané a uchovávané po dobu 10 rokov po uskutočnení hovoru a v prípade potreby použité ako dôkaz v súdnom alebo arbitrážnom konaní“, je neprijateľná, a teda neplatná pre rozpor s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmluvná podmienka, ktorou si dodávateľ dojednal uchovávanie nahratých hovorov s call centrom po dobu 10 rokov je neprimeraným zásahom do súkromia spotrebiteľov v rozpore s dobrými mravmi, navyše za situácie, že uvedená zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná, spôsobuje v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Uvedená podmienka je neprijateľná. V súlade s ust. § 298 CSP odvolací súd preto vo výroku rozsudku uviedol celé znenie zmluvnej podmienky, ktorú považoval za neprijateľnú. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd prvej inštalácie žalobe vyhovel, ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil a vo výroku, ktorým súd prvej inštalácie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol podľa ustanovenia § 388 a § 390 CSP zmenil tak, že určil neprijateľnú zmluvnú podmienku.

2.3. O trovách konania rozhodol odvolací súd na základe § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná vo vzťahu k žalovanému, a preto jej odvolací súd priznal náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu, teda v rozsahu 100 %. Ich kvantifikáciu zrealizuje súd prvej inštalácie podľa § 262 ods. 2 CSP. Žalobkyňa svojím podaním zo dňa 07. novembra 2022 teda po rozhodnutí odvolacieho súdu v prejednávanej veci z dôvodu mimosúdnej dohody zobrala svoju žalobu späť a žiadala, aby odvolací súd späťvzatie žaloby pripustil, rozsudok zrušil a konanie zastavil. Odvolací súd z dôvodu, že vo veci bolo dňa 27. októbra 2022 rozhodnuté, sa týmto dispozičným úkonom už zaoberať nemohol a na späťvzatie žaloby po rozhodnutí vo veci samej neprihliadal.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu, napádajúc ho v celom jeho rozsahu, podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala výslovne len z ust. § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a konanie zastavil.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka videla v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu. Ak je konečným rozhodnutím rozsudok odvolacieho súdu, ktorý vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania, súdne konanie končí dňom jeho doručenia stranám sporu. Žalobca je dominus litis a ako taký disponuje právom z vlastnej iniciatívy súdne konanie začať ako aj dať podnet na jeho skončenie. Ak je späťvzatie žaloby doručené súdu pred právoplatným skončením konania, je súd povinný konanie zastaviť a to bez ohľadu na to, že vo veci už bol vydaný rozsudok. Vyhlásením rozhodnutia odvolacieho súdu nedochádza k právoplatnému skončeniu konania. K právoplatnému skončeniu konania dochádza až jeho doručením. V prejednávanej veci je zrejmé, že k späťvzatiu žaloby (3. novembra 2022) došlo v čase po vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu (27. októbra 2022), ale pred jeho vyhotovením (27. decembra 2022) a pred jeho doručením (11. januára 2023). Odvolací súd, potom čo sa dozvedel o späťvzatiu žaloby, nemal žiadne oprávnenie pokračovať v konaní vyhotovením a doručovaním rozsudku, ale mal konanie zastaviť a vec postúpiť súdu prvej inštancie na doručenie uznesenia o zastavení konania. V čase medzi vyhlásením a doručením rozsudku odvolacieho súdu má žalobca stále postavenie dominus litis a disponuje konaním. Porušením povinnosti súdu zastaviť konanie na základe späťvzatia podaného pred právoplatným skončením sporu, tak došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. Procesný poriadok v ust. § 222 CSP uvádza, že ak písomné vyhotovenie rozsudku nemôže podpísať sudca, podpíše ho iný sudca, pričom dôvod sa na písomnom vyhotovení poznamená. V prejednávanej veci nie je vôbec zrejmé, kedy bol rozsudok odvolacieho súdu vyhotovený. Celkom zjavne však nemohol byť vyhotovený v čase jeho vyhlásenia dňa 27. októbra 2023, lebo pri jeho vyhlásení mali byť prítomní všetci členovia senátu a ak by bol rozsudok v tom čase aj vyhotovený, nemohla nastať prekážka pri jeho podpisovaní všetkými členmi odvolacieho senátu. Rozsudok bol zrejme vyhotovený neskôr, pričom však dvoma členmi senátu z neuvedených príčin podpísaný nebol. Ak zákon ukladá povinnosť „uviesť dôvod, pre ktorý rozsudok nemôže podpísať zákonný sudca“, má sa tým na mysli uvedenie konkrétnych okolností, ktoré vytvorili objektívnu prekážku. (Napr. dlhodobá práceneschopnosť, zánik funkcie sudcu a pod.) V súdnom spise sa však žiadne takého odôvodnenie nenachádza. „Blížšie nešpecifikovaná prekážka“ nie je dôvodom, pre ktorý je možné obísť ustanovenie § 222 prvá veta CSP. Uvedené ustanovenie je vyjadrením ústavného práva na zákonného sudcu. Porušením uvedeného procesného práva žalovaného tak došlo k ďalšiemu naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovanej nevyjadrila.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmatečnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorým dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces.

15. Dovolací súd v tejto súvislosti už konštantne uvádza, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia tiež nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

16. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

17. Dovolateľka namietala, že v prejednávanej veci je zrejmé, že k späťvzatiu žaloby (3. novembra 2022) došlo v čase po vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu (27. októbra 2022), ale pred jeho vyhotovením (27. decembra 2022) a pred jeho doručením (11. januára 2023). Odvolací súd, potom čo sa dozvedel o späťvzati žaloby, nemal žiadne oprávnenie pokračovať v konaní vyhotovením a doručovaním rozsudku, ale mal konanie zastaviť a vec postúpiť súdu prvej inštancie na doručenie uznesenia o zastavení konania, nakoľko v čase medzi vyhlásením a doručením rozsudku odvolacieho súdu má žalobca stále postavenie dominus litis a disponuje konaním.

18. Rozsudkom sa rozhoduje o veci samej. V rozsudku súd vyjadruje svoj právny názor na vec, ktorú prejednáva. Rozsudok je povinný vždy verejne vyhlásiť. Vyhlásenie rozsudku spočíva vo verejnom oboznámení účastníkov a prítomných osôb s úplným znením výroku, ďalej vo vysvetlení dôvodov rozhodnutia a v poskytnutí poučenia o oprávnom prostriedku. Len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný (§ 219 ods. 4 CSP). Viazanosť súdu vyhláseným výrokom rozsudku znamená, že súd už nemôže rozhodnúť inak, než rozhodol, a že v písomnom vyhotovení rozsudku sa nesmie v žiadnom smere odchýliť od výroku, ktorý ústne predniesol pri vyhlásení rozsudku a ktorý uviedol v zápisnici o hlasovaní. Ak by v písomnom vyhotovení došlo k rozporu spočívajúcemu v nejakej chybe v písaní, počítaní alebo k inej zrejmej nesprávnosti, možno dosiahnuť nápravu opravou rozsudku (§ 224 CSP).

19. Činnosť súdu, v rámci ktorej po verejnom vyhlásení rozsudku vyhotovuje toto rozhodnutie v písomnej podobe, prebieha bez účasti strán civilného sporového konania. Pri vyhotovovaní vyhláseného rozsudku v písomnej forme nejde o procesný postup súdu. Strany nemajú procesné oprávnenie zúčastňovať sa na tejto činnosti a nemôžu zasahovať do nej a ovplyvňovať tvorbu písomného vyhotovovania rozsudku. Keďže strany nemajú uvedené procesné oprávnenie, pri písomnom

vyhotovovaní vyhláseného rozsudku im nemôže byť znemožnená jeho realizácia a ani pri tejto činnosti súdu nemôže dôjsť k porušeniu ich práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. (por. sp. zn.3 Cdo 26/2006 - R 14/2011, 2Cdo/13/2022).

20. V prejednávacom spore potupoval odvolací súd procesne správne, keď po vyhlásení rozsudku dňa 27. októbra 2022 tento následne písomne vyhotovil a doručil stranám. Ak po vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu došlo zo strany žalobcu k späťvzatiu žaloby, odvolací súd už nemohol na túto skutočnosť prihliadnuť, ako na to správne poukázal v bode 23. odôvodnenia rozsudku. Hoci konanie sa právoplatne končí až okamihom doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu stranám a žalobca zostáva pánom sporu až do jeho skončenia, z povahy veci sa vylučuje, aby bolo možné späťvzatie žaloby po rozhodnutí odvolacieho súdu. Civilný sporový poriadok v ust. § 370 ods. 1 CSP upravuje situáciu, ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie (súdu prvej inštancie - pozn. dovolacieho súdu) nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd vtedy rozhodne o pripustení späťvzatia. Z povahy veci vyplýva, že takýto postup je možný len dovtedy, kým odvolací súd o odvolaní meritórne nerozhodne.

21. Rovnako neobstoí ani námietka nesprávneho procesného postupu pri podpisovaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu zákonnými sudcami, nakoľko súčasťou spisu je doložka o autorizácii (č.l. 365), z ktorej vyplýva, že elektronický prvopis predmetného rozhodnutia autorizovali predseda senátu a obe členky senátu, dovolací súd teda nevidí rozumnú pochybnosť o tom, že proces vyhotovenia písomného rozsudku nevykazoval žiadne také zásadné pochybenia, ktoré by mali intenzitu porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalovanej procesne neprípustné. Najvyšší súd preto dovolanie žalovanej odmietol v zmysle § 447 písm. c) CSP.

23. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.